

Innspill til Energikommisjonens fem overordnede tema:

1. Skal Norge være en premissgiver eller etterdilter? Norge kan velge å la seg styre av energimarkedene, eller selv ta grep som vil påvirke disse. Med samtidens tendenser til at alle venter på «de andre» kommer vi ikke videre uten at noen går foran, selv om dette på kort sikt vil koste. Men faglig riktige og fornuftige tiltak vil avtvinge respekt og press på «de andre» for å følge etter. Klimatrusselen vil sørge for det.
2. Vi kan styre vårt nasjonale kraftbehov. Ved å disponere tilgjengelig kraft etter prinsippene «Tenke globalt - handle lokalt (nasjonalt)» vil det vi gjør på hjemmebane få aksept også internasjonalt. Norge kan ikke påberope seg å slippe unna Immanuel Kants kategoriske imperativ; «Det du unner deg selv kan du ikke nekte andre». Sløseri og misbruk av energi og ressurser kan ikke tolereres selv om det isolert sett kan pynte på vårt eget klimaregnskap.
3. Norsk kraftproduksjon bør baseres på de naturgitte forhold vi har, ikke på at vi har overflod av kapital og kompetanse (og begrenset selvvinnsikt). Hvorfor skal Norge bygge havvindmøller langt syd i Nordsjøen, og frakte strømmen nordover til oss selv? Det er en skam at landet som flyter over av vannkraft, naturgass og olje ikke kan holde fingrene av fatet der andre land kan få sin sjanse. Vindkraft er i likhet med solkraft tidsmessig ustabil og lite egnet for kjemisk og metallurgisk prosessindustri.

Samfunnsøkonomisk lønnsom kraftproduksjon må være ressurseffektiv, målt som kWh/kg CO₂-utslipp og kWh/NOK. Slike forholdstall avslører hva som er god energiproduksjon og hva som ikke er det. Vindmøller faller helt igjennom sammenlignet med vannkraft, både kostnadmessig og pga naturbelastningene (som vel ikke er prissatt på riktig vis). Gasskraftverk med CO₂-fangst er også noe Norge har komparative fortrinn til å drive, fremfor f.eks. å eksportere naturgassen.

4. Forsyningssikkerhet handler om å prioritere kraft til nøkternt og forsvarlig alminnelig forbruk og egen industri. På grunn av vannkraftens suverene posisjon vil vi ved å la etterspørselen blindt styre innenlandsk forbruk og krafteksport alltid ha mangel på strøm, jfr. punkt 1. Vi må stille de samme krav som til oss selv for hvordan eksportert strøm skal benyttes i utlandet.
5. Enhver er seg selv nærmest, og det er ikke lett å legge bånd på seg, hverken for den enkelte eller for samfunnet som helhet. Einar Gerhardsens nøkterne livsstil er dessverre ikke noe ideal i Norge lenger. Nå råder en sterk tro på at økonomisk vekst (og teknologi) vil løse de fleste problemer, også klimaproblemet. Der økonomisk vekst medfører økt energibruk vil også CO₂-utslippene øke. Det er ikke sant at «Ingen ting er umulig, det umulige tar bare litt lenger tid». Skulle det likevel være sant er det stor fare for at energikostnadene ved det vil gå til himmels. Samfunnet har mål om økonomisk vekst, reduserte klimagassutslipp, økt sysselsetting, økt materiell velstand, bedre helsetilbud, bedre veier og mer fritidsreiser. Det er en enorm utfordring å skape et samfunn der alle disse mål nås til alles tilfredshet. Politikere må sette sine egne mål, fremfor å fly rundt og lete etter et flertall for noe, slik Fridtjof Nansen uttrykte det.

- «Prioriter vannkraft til prosessindustrien». Innlegget i Teknisk Ukeblad 0321 viser hvorfor og hvordan vi bør bruke norsk vannkraft til produksjon av ammoniakk og aluminium. Norsk vannkraft bør også kunne øremerkes og eksporteres til f.eks. Yaras ammoniakkfabrikk i Brunsbüttel, med tilsvarende utslippsreduksjoner som Yara nå får støtte til å igangsette på Herøya. Økt norsk aluminiumproduksjon bør forutsette at f.eks. EU kjøper denne til foretrekk for kinesisk metall produsert fra kullkraftverk.
- «Skogbruk i det grønne skiftet», (TU 0422). Norge bør utnytte de minst klimabelastende energikildene og la skogen gjøre det den er best til.
- «Ikke rens CO₂ på Klemetsrud», TU 0122: Fremfor å brenne energirik plast og energifattig og fuktig biomasse for å skaffe Oslo fjernvarme vil man redusere denne ved å bruke energi på å fange CO₂ som likevel ikke vil belaste vårt utslippsregnskap (kilder: FEED 15mai2020, FOV Design basis 3des2020 og Statistisk Sentralbyrå).
- Stortingsmelding 45 (2016 –2017) «Avfall som ressurs – avfallspolitikk og sirkulær økonomi»: *EU-reglene om avfall har et mål om at 50 % av husholdningsavfallet og liknende avfall fra næringslivet skal gjenvinnes som materialer. Disse reglene er bindende i Norge.*

Det ligger ikke noen begrensninger i energibruken til dette. Dermed kan vi forbruke energi uten bekymring for alternativt bedre utnyttelse av materialer som plast og biomasse.

- Karbonfangst i Nordsjøen. (Innspill til Energi- og Miljøkomiteen i sak «Representantforslag om lokal CO₂ -fangst og -lagring m.m. for å nå klimamål på sokkelen», Dokument 8:95 S (2021-2022).

Karbonfangst på stedet vil utnytte spillvarmen fra de lite energieffektive gasskraftverkene og overflødiggjøre strømtilførsel utenfra.

- Elbilsatsing, «hyperscale» datalagring og bygging av batterifabrikk er alle saker der det ønskes bruk av energi uten at oppnådd effekt og konsekvenser for øvrige energibehov er hensyntatt. Slik kan det ikke fortsette.

Bruk av energi må vurderes ved hjelp av blant annet kost/nytte analyser, masse- og energibalanser, livsløpsanalyser og med tydelige mål om hva som ønskes oppnådd. Uten dette vil vårt energibehov bli umettelig.

Bamble / Porsgrunn 23. mai 2022,

Tom Bøckmann, siv.ing.NTH 1963
 Bjørn Lillebuen, lic.techn. NTH 1969
 Tormod Svartdal, siv.ing. NTH 1981